

Başvuru Numarası : 2024/2370
Toplantı Tarihi/Sayısı : 08.04.2025/57
Karar Numarası : 2025/230
Başvuran : V.T.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın vatani görevini yerine getirmek için ayrıldığı İzmir ... Hastanesi'ndeki işine ekonomik kriz gerekçesiyle geri alınmadığı ancak aynı durumda olan başka bir çalışanın siyasi referansla tekrar işe alındığı iddiasına ilişkindir.

II. İDDİA VE TALEP

2. Başvuran; 8/2/2005 tarihinde ... Temizlik ve Özel Sağlık Hizmetleri Ltd. Şti. bünyesinde İzmir ... Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde göreve başladığını ancak 3/12/2007 tarihinde vatani görevini yerine getirmek için işten ayrılmak zorunda kaldığını, o dönem yasal haklarını bilmediğini, işten ayrıldığı dönemde İzmir ... Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ndeki hizmet ihalesinin ... Temizlik Lojistik Özel Sağlık Hizmetleri Ltd. Şti. şirketine verildiğini, Şirket Müdürü M.A.'nın kendisine askerden döndüğü zaman tekrar hastanede göreve başlayabileceğini söylediğini ancak askerden döndüğünde ekonomik kriz gerekçesiyle işe alınmadığını buna karşın aynı hastanede birlikte çalıştığı ve kendisinden 3-4 ay önce vatani görevi sebebiyle işten ayrılan S.B. adlı arkadaşının siyasi referans ile tekrar hastaneye alındığını, Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) kayıtlarında işten ayrılma sebebinin "askerlik" olarak görüldüğünü buna rağmen kendisinin işe alınmamasının ayrımcı bir uygulama olduğunu, yaşadığı mağduriyete İzmir ... Eğitim ve Araştırma Hastanesi çalışanlarından D.Ç., B.K. ve G.G.Ö.'nün tanıklık edebileceğini, konuyla ilgili olarak Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezine (CİMER) yaptığı şikâyet üzerine İzmir Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü tarafından talebinin reddedildiğine dair cevap verildiğini iddia etmekte ve mağduriyetinin giderilmesini talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1'inci maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir.”

4. 6701 sayılı Kanun’un “Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı” başlıklı 3’üncü maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

“(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir.

(2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır.

(...)”

5. 6701 sayılı Kanun’un “Kurumun görevleri” başlıklı 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının ilgili bentleri şöyledir:

“(1) Kurumun görevleri şunlardır; (...) f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. (...) i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. (...)”

6. 6701 sayılı Kanun’un “Başvurular” başlıklı 17’nci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

“(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.

(...)”

(9) İşleme konulmayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.”

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “Başvurunun konusu” başlıklı 31’inci maddesi şöyledir:

“Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu kapsamında cinsiyet, ırk, renk, din, dil, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasağı ihlalleri başvurunun konusunu oluşturur.”

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “Ön incelemenin yapılması” başlıklı 48’inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) yönlerinden incelenir. (...)”

9. Mezkûr Yönetmelik’in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67’nci maddesi şöyledir:

“(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularda ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularda ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48’inci maddede belirtilen gerekli koşulları

taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12. Başvuru; başvuranın 8/2/2005 tarihinde İzmir ... Eğitim ve Araştırma Hastanesi’nde ... Temizlik ve Özel Sağlık Hizmetleri Ltd. Şti’nde taşeron işçisi olarak çalışmaya başladığı, 3/11/2007’de vatani görevini yerine getirmek için işten ayrıldığı ve o dönemde yasal haklarını bilmediği, vatani hizmetinden döndüğünde ekonomik kriz gerekçesiyle işe tekrar alınmadığı buna karşılık kendisiyle aynı durumda olan başka bir çalışanın siyasi referans ile işe geri alındığı, bu durumun ayrımcılık teşkil ettiği iddiası ile mağduriyetinin giderilmesi talebine ilişkindir.

13. 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu’nun “Askerlik ve kanundan doğan çalışma” başlıklı 31’inci maddesinin dördüncü fıkrası, “*Herhangi bir askeri ve kanuni ödev dolayısıyla işinden ayrılan işçiler bu ödevin sona ermesinden başlayarak iki ay içinde işe girmek istedikleri takdirde işveren bunları eski işleri veya benzeri işlerde boş yer varsa derhal, yoksa boşalacak ilk işe başka isteklilere tercih ederek, o andaki şartlarla işe almak zorundadır. Aranılan şartlar bulunduğu halde işveren iş sözleşmesi yapma yükümlülüğünü yerine getirmezse, işe alınma isteğinde bulunan eski işçiye üç aylık ücret tutarında tazminat öder.*” hükmünü haiz olup yapılan inceleme neticesinde; başvuranın konuyla ilgili olarak CİMER üzerinden yaptığı başvuruya istinaden İzmir Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğünün 4/11/2024 tarihinde başvurana askerlik dönüşünde yasal süre içinde iş yerine yazılı başvuruda bulunmadığı için talebi hakkında işlem yapılamadığına dair bilgi verildiği görülmüştür.

14. 6701 sayılı Kanun’da cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılığın yasak olduğu düzenlenmiştir. Anılan temeller dışında bir temele dayanılarak veya herhangi bir temele dayanılmaksızın ayrımcılık iddiasında bulunulan haller Kanun kapsamı dışında kalmaktadır. Başvuranın vatani görevinin dönüşünde ekonomik kriz gerekçesiyle işe alınmazken benzer durumda olan başka bir çalışanın siyasi referansla işe alınmasının, siyasi ve felsefi görüş temelinde ayrımcılık teşkil ettiği yönündeki iddiasını somutlaştırmadığı, ayrımcı muameleye maruz kaldığına ilişkin kuvvetli emareleri ve karine oluşturan olguları ortaya koymadığı değerlendirilmiştir.

15. 6701 sayılı Kanun’un 25’inci maddesi idari yaptırımları düzenlemekte olup, ayrımcılık yasağının ihlali hâlinde verilecek idari para cezasıyla ilgili belirleyici tarih Kanun’un yürürlüğe girdiği tarih olan 20/4/2016 olarak kabul edilmelidir. Bu tarihten önce olan ve kişi, konu ve yer bakımından münhasıran 6701 sayılı Kanundaki ayrımcılık yasağının ihlali kapsamına giren olaylar hakkında inceleme yapmak mümkün değildir. Bu kapsamda değerlendirme yapıldığında başvuranın dilekçesinde belirttiği 20/4/2016 tarihinden önceki olay ve olgular değerlendirmeye alınmayacaktır. Zaman bakımından yetki kurallarının kamu düzenine ilişkin olduğu da hatırla

tutularak, bu kapsamda kalan iddialar yönünden zaman bakımından yetkisizlik gerekçesiyle kabul edilmez bulunması gerekmektedir (Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, B. No: 2021/612, K. No: 2022/74, 1/2/2022, para. 26).

16. Başvurunun iddia ve talebi yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde, iddia ve talebin Kurumun başvuru incelemesi yapabileceği tarihten önce gerçekleşen olaylara ilişkin olduğu ayrıca iddiaların somut bilgi veya belgelerle desteklenmediği, dolayısıyla başvurunun Yönetmelik'in 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi gereği Kurumun görev alanına girmediği ve inceleme şartlarını taşımadığı gerekçesiyle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

8/4/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye